

⌚ Τετάρτη, 01 Μάρτιος 2017

**Σύνδεσμος Φυλακισθέντων και
Εξορισθέντων Αντιστασιακών (/)
1967 - 1974**



(/media/k2/items/cache/4b9f9da50cf2f358abdc4a4321104f9_XL.jpg)

ΦΥΛΑΚΕΣ ΑΙΓΙΝΑΣ - ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟ

21 Μάιος, 2015

Μουσείο μιας ματωμένης ιστορίας

Η είσοδος των Φυλακών

Στις 6 και 7 Μαΐου 1948 εκτελέστηκαν 36 αγωνιστές. Ο Κώστας Γιαννόπουλος ένα βράδυ πριν την εκτέλεσή του έγραψε τους στίχους: «... Τώρα πια δεν είμαστε οι ανήμποροι και αδύναμοι/ κι ούτε ένα σφίξιμο κανείς δε νιώθει στην καρδιά του./ Γυρτός κανείς, δειλός κανείς, μονάχα ψηλομέτωποι/ αγέρωχοι ανοίγουμε τα κάστρα του θανάτου/... Κι αφού στη φλόγα λυώσαμε κι όλοι μας σβύσαν οι καῦμοι/ να, με τον ίδιο θάνατο, το θάνατο πατάμε».

Αυτό το ποίημα πήρε πρώτο βραβείο στο 2o Παγκόσμιο Φεστιβάλ Νεολαίας και Φοιτητών στο Βερολίνο το 1951 με κριτές τον Πάμπλο Νερούντα, τον Ναζίμ Χικμέτ και τον Πωλ Ελυάρ.

Εκατόν πενήντα χρόνια. Χρόνια γεμάτα μνήμες. Χιλιάδες τα ονόματα, η ηχώ τους υπάρχει ακόμα στον αέρα και η... γραφή τους ξεθωριασμένη στους τοίχους που ασβεστώθηκαν για να καλυφθεί η κόλαση.

Νικηταράς ο Τουρκοφάγος, Μαρίνος Αντύπας, Αρης Βελουχιώτης, Χαρίλαος Φλωράκης, Κώστας Λουλές, Αντώνης Αμπατιέλος, Νίκανδρος Κεπέσης, Μανώλης Γλέζος, Στάθης Γιώτας, Αλέκος Παναγούλης... Από τη σύσταση του Ελληνικού Κράτους μέχρι και την εφταετία. Φυλακές Αίγινας. Ονειρα, ιδέες, αγώνες, βασανιστήρια, εκτελέσεις, μια επίγεια κόλαση πίσω από τη βαριά σιδερένια πόρτα. Την ίδια πόρτα που άλλοτε άνοιγε για να δεχτεί ορφανά και προσφυγόπουλα που διδάσκονταν αρχαία ελληνικά, Ελληνες συγγραφείς, αρχαία τραγωδία και μάθαιναν τέχνες. Στην Αίγινα έκλεισε ένα σχολείο και άνοιξε μια φυλακή. Εκλεισε μια φυλακή και ετοιμάζεται ν' ανοίξει ένα Μουσείο.

Εάν η Γνώση είναι Ελευθερία, εάν η Ελευθερία κατακτιέται και η Ελευθερία είναι Πολιτισμός, τότε σε αυτό το κτίριο της Αίγινας υπάρχει η απόλυτη ιστορική συνέχεια.

Η πρώτη ονομασία και χρήση ήταν «Καποδιστριακό Ορφανοτροφείο». Το Γενάρη του 1928 ο Καποδίστριας, πρώτος κυβερνήτης του νεοσύστατου ελληνικού κράτος, αποβιβάζεται στην Αίγινα. Αυτό το νησί έγινε η πρώτη πνευματική νεοελληνική εστία, συγκεντρώνοντας λόγιους, επιστήμονες και αρχιτέκτονες, οι οποίοι εμφύσησαν τις βάσεις της ελληνικής νεοκλασικής αρχιτεκτονικής, σχεδιάζοντας πρότυπα για την εποχή κτίρια και ειδικότερα σχολεία.

Η είσοδος του Αναρρωτήριου

Το Ορφανοτροφείο είναι το πρώτο δημόσιο κτίριο που κατασκευάζεται επί Καποδίστρια και όπως γράφει η επ. καθηγήτρια του ΕΜΠ, Μάρω Καρδαμίτση - Αδάμη, «σύμφωνα με τις απόψεις που επικρατούσαν την εποχή αυτή, τόσο στον ευρωπαϊκό χώρο, όσο και στην Ανατολή, για κτίρια με παρόμοιες λειτουργίες, το ορφανοτροφείο οργανώνεται γύρω από μια κλειστή εσωτερική αυλή με απλά και λιτά αρχιτεκτονικά στοιχεία, που ενώ εκφράζουν τάσεις ενός πρώιμου ρομαντικού κλασικισμού, απλού στη σύνθεσή του και με συνέπεια μορφής και λειτουργίας, μπορούν άνετα με τους καθαρούς όγκους τους και το σεβασμό την κλίμακα να θεωρηθούν σα συνέχεια της τοπικής αρχιτεκτονικής».

Η ανέγερσή του εκείνα τα χρόνια έδωσε μεροκάματο και τροφή στους πρόσφυγες που είχαν συγκεντρωθεί στην Αίγινα από τα χρόνια του αγώνα. Ο αριθμός των ανειδίκευτων εργατών τον Ιούνιο του 1828 ξεπερνά τους 2.000. Αρχιτέκτονας είναι ο Θεόδωρος Βαλλιάνος και βοηθός του ο Δημήτριος Σταυρίδης, ένας από τους γνωστότερους μηχανικούς της Καποδιστριακής και της Οθωνικής περιόδου.

Το Ορφανοτροφείο ολοκληρώθηκε το Μάρτη του 1829. Στοίχισε 515.371 γρόσια και το μεγαλύτερο μέρος του ποσού προερχόταν από δωρεές Ελλήνων και φιλελλήνων του εξωτερικού. Στις 6 του Απρίλη εγκαινιάστηκε και λειτούργησαν οι πρώτες τεχνικές σχολές ξυλουργικής, ραπτικής, υποδηματοποιίας, τορνευτικής, σιδηρουργικής, ωρολογοποιίας. Εκεί στεγάστηκαν η βιβλιοθήκη, το πρώτο τυπογραφείο, το πρώτο αρχαιολογικό μουσείο, η πρώτη ορυκτολογική συλλογή της χώρας. Διευθυντής ήταν ο Κερκυραίος λόγιος Ανδρέας Μουστοξύδης.

Το 1934 έκλεισε. Για τρία χρόνια εγκαταστάθηκε η Σχολή Ευελπίδων. Το 1841 γίνεται λοιμοκαθαρτήριο. Το 1860 μετατρέπεται σε φρενοκομείο. Το διάστημα 1866-1869 στεγάζει πρόσφυγες από την Κρήτη. Το 1880 το Ορφανοτροφείο μετατρέπεται σε φυλακές και μεταφέρονται οι πρώτοι 12 κρατούμενοι. Το κολαστήριο έχει ανοίξει... Τα επόμενα 105 χρόνια είναι τα μαύρα χρόνια των διωγμών.

«Αι κομμουνιστάι ξέρουν να τις καταργούν»

Ενα κολλάζ με φωτογραφίες που έφτιαξαν οι κρατούμενοι. Βρέθηκε στην απομόνωση

Μια μικρή μπροσούρα με χειρόγραφα πολιτικών κρατουμένων μεταφρασμένα στα γαλλικά δίνει, με αριθμούς και στατιστικούς πίνακες που οι ίδιοι έφτιαχναν, την εικόνα των φυλακών. Είναι τα χειρόγραφα που οι αγωνιστές με διάφορους τρόπους έβγαζαν έξω από τη φυλακή για να διακινηθούν στον Τύπο του εξωτερικού.

Στις 31/5/1961 στην Αίγινα κρατούνταν 468 πολιτικοί κρατούμενοι, οι οποίοι είχαν εκτίσει 6.463 χρόνια φυλάκισης με μέσο όρο για τον καθένα 14 χρόνια. 267 δικάστηκαν και καταδικάστηκαν σαν μέλη των Εθνικοαπελευθερωτικών Οργανώσεων για πράξεις της Εθνικής Αντίστασης που στρέφονταν κατά των Γερμανών κατακτητών. Από αυτούς τραυματίστηκαν 79, έμειναν ανάπηροι 8 και παρασημοφορήθηκαν 16. Το 75% των κρατούμενων της Αίγινας μπήκαν στη φυλακή σε ηλικία από 21 έως 35 ετών. Οι 322 καταδικάστηκαν σε θάνατο τουλάχιστον μια φορά. Από τη συγκεντρωτική ανάλυση των στοιχείων που έκαναν οι κρατούμενοι προκύπτει: 268 δικάστηκαν σε θάνατο 1.925 φορές ή επτά φορές ο καθένας. 157 καταδικάστηκαν σε ισόβια, δηλαδή δέκα φορές ο καθένας.

Η φρίκη της Αίγινας έγινε πολλές φορές θέμα στο διεθνή Τύπο, θέμα όμως έγινε και ο διασυρμός της τρομοκρατίας και όσων πίστεψαν ότι φτάνουν τα κάγκελα για φυλακίσουν και να απαλλαγούν από μεγάλες ιδέες και ωραίους αγώνες. Η αναφορά από το πρωινό προσκλητήριο στις 8 του Μάη 1934 έγραφε: «Επιθεωρήσαντες τας κλινοστρωμάτς, τους τοίχους και τα δάπεδα, εύρομεν έχοντα αυτά εν τάξει, τους δε κρατούμενους άπαντας καλώς έχοντας και παρόντας». Λίγες ώρες αργότερα στην Αστυνομική Διεύθυνση Πειραιά φτάνει το εξής τηλεγράφημα: «Οι βαρυποινίτες κομμουνιστάι Δ. Σακαρέλλος, Ζ. Φλωράκος, Κ. Σαρίκας, Αβ. Δερβίσογλου, Ευ. Θωμάζης, Απ. Κλειδωνάρης, Μ. Δουλγέρης και Ν. Βαβούλης εδραπέτευσαν διά της διατρήσεων υπονόμου. Ενεργούμεν τα δέοντα άνευ αποτελέσματος μέχρι στιγμής».

Τα δύο περιστέρια με το μήνυμα των φυλακισμένων αποκαλύφθηκαν στην απομόνωση στη διάρκεια των εργασιών της Διεύθυνσης Συντήρησης

Τα παραπάνω διαβάζουμε στο βιβλίο του δημοσιογράφου Δημήτρη Γκιώνη «Οι μεγάλες αποδράσεις» (εκδόσεις «Τετράδιο») στο κεφάλαιο που αναφέρεται στην απόδραση 8 κομμουνιστών από τους 83 που κρατούνταν στην ακτίνα Γ, την «κόκκινη ακτίνα». Εκείνες τις μέρες η εφημερίδα «Ακρόπολη» ονόμαζε τους δραπέτες «κόκκινους φαντομάδες» και έγραφε «Αι φυλακαί τους κρατούν εφ' όσον αυτοί το θέλουν! Οταν δεν το θέλουν, όταν... τας βαρεθούν, το ευκολώτερο πράγμα δι' αυτούς είναι να τας εγκαταλείψουν!». Και η

ίδια εφημερίδα ερμηνεύει την απόδραση: «Το Κόμμα όχι μόνο είχε ανάγκη των δραπετών, αλλά κι ενός εντυπωσιακού γεγονότος διά να μάθη η πτωχή προλεταρία ότι αν η αστική πολιτεία εξαπολύει τρομοκρατίαν και έχει φυλακάς οι κομμουνισταί ξέρουν να τις καταργούν!»

Ο Γιάννης Παλαβός, βετεράνος κομμουνιστής, θυμάται τότε που έκαναν διαμαρτυρία για τις συνθήκες διαβίωσης, στη δεκαετία του '60 και ζήτησαν τον υπουργό Δικαιοσύνης. Θυμάται ακόμα τότε που απομόνωσαν σε μακρινά κελιά τους δραστήριους κρατούμενους, δηλαδή «τους κομμουνιστές». Θυμάται όμως πως «τις ημέρες που ήταν πιο ήσυχα κάναμε κρυφά εκδηλώσεις, για μουσική, λογοτεχνία ακόμα και θέατρο. Στη Δ` Ακτίνα ανεβάσαμε τον Προμηθέα Δεσμώτη».

Ιστορίες χαραγμένες στους τοίχους

Αίγινα. Οι πρώτοι 17 που εκτελέστηκαν στη διάρκεια του Εμφυλίου, στις 19/6/1947.

Το 1985 οι φυλακές υψίστης ασφαλείας της Αίγινας έκλεισαν. Την ίδια χρονιά κηρύσσεται από το υπουργείο Πολιτισμού διατηρητέο, αλλά μόνο το Καποδιστριακό κτίριο και η κήρυξη δεν περιλαμβάνει τα μεταγενέστερα κτίρια των φυλακών. Το 1996 κατατίθεται στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο μελέτη αποκατάστασης και αξιοποίησης του συγκροτήματος ως Διαχρονικού Μουσείου, η οποία προβλέπει την απάλειψη των κτισμάτων των φυλακών. Το Γενάρη του 1997 η Διεύθυνση Εκτέλεσης Εργών Μουσείων του ΥΠΠΟ καταθέτει δεύτερη μελέτη, σύμφωνα με την οποία μαζί με το Καποδιστριακό κτίριο διατηρούνται: το Πειθαρχείο (χώρος βασανιστηρίων), ο «Γολγοθάς» (εκεί κρατούνταν οι φυλακισμένοι πριν την εκτέλεση), η Απομόνωση, το Επισκεπτήριο όπου εφαρμόζονταν μέθοδοι ταπείνωσης των κρατούμενων μπροστά σε συγγενείς και φίλους, το κέλυφος του Αναρρωτηρίου που φέρει την κεντρική επιγραφή και θα μετατραπεί σε Μουσείο των Φυλακών, ο μεταλλικός κλωβός ελέγχου εισόδου και οι μεταλλικές πόρτες. Επίσης ο διαχωριστικός τοίχος των ακτίνων Δ` και Ε`, ο τοίχος που διαμορφώνει το διάδρομο μεταξύ των ακτίνων Α` Β` Γ` και το κέλυφος του εγκάρσιου κτιρίου που είναι τμήμα των ακτίνων Δ` και Ε`, όπου θα στεγαστούν οι αίθουσες του αρχαιολογικού και βυζαντινού μουσείου. Από τα κτίσματα που θα καθαιρεθούν διατηρούνται τα ίχνη από τις βάσεις των τοίχων, καθώς και τα δάπεδα ως στοιχεία μνήμης.

Και οι μνήμες, μνήμες σπουδαίες, αρχίζουν σιγά - σιγά να γίνονται απτές, να έχουν σχέδιο, χρώμα, όνομα, ημερομηνία. Τις βρήκαν χαραγμένες... Οι συντηρητές της Διεύθυνσης Συντήρησης Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟ τον τελευταίο χρόνο ψηλαφίζουν αυτή την τόσο κοντινή ιστορία πόντο τον πόντο. Πρώτη στάση στην απομόνωση. Σε δύο στρώματα δεκάδες χαράγματα, συχνά ολόκληρες ιστορίες, γραμμένες με κάρβουνο στον τοίχο, ένα κολάζ με φωτογραφίες, δύο περιστέρια, ένα ρολόι, ένα ημερολόγιο, ένα σφυροδρέπανο, όλα με υπογραφές και χρονολογίες. Η απελπισία στους τοίχους της απομόνωσης και η ελπίδα: «κι αυτό θα παιράση». Η ίδια ακριβώς χαραγμένη επιγραφή είχε αποκαλυφθεί από το συνεργείο της Διεύθυνσης Συντήρησης στα κρατητήρια της Γκεστάπο στην οδό Κοραή. Τα δωμάτια είναι στενά και σκοτεινά, εκτός από ένα που είναι ακριβώς διπλάσιο. Σε αυτό γκρέμισαν το μεσαίο τοίχο όταν μετέφεραν τον Α. Παναγούλη, μήπως και φανεί λιγότερη η κόλαση στους δημοσιογράφους που ζητούσαν να τον δουν!

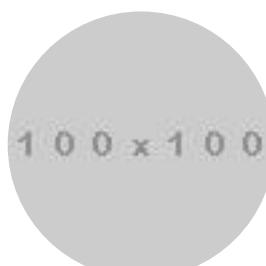
Οι συντηρητές στερεώνουν τις επιγραφές που αποκαλύπτονται, αφού η απομόνωση θα διατηρηθεί ως έχει και επισκέψιμη. Για την προστασία όσων αποκαλύφθηκαν η είσοδος των επισκεπτών θα γίνεται με ελεγχόμενη ροή και οι περιβαλλοντικές συνθήκες θα προσαρμοστούν σε εκείνες που επικρατούσαν πριν ανοίξει η απομόνωση. Οι εργασίες αποκάλυψης των παλιότερων στρωμάτων στους τοίχους θα γίνουν με

τον ίδιο τρόπο τόσο στα κτίρια που θα διατηρηθούν όσο και σε εκείνα που θα καθαιρεθούν. Από τα τελευταία τα τυχόν ευρήματα θα αποτυπώνονται, θα φωτογραφίζονται και θα αποτοιχίζονται, προκειμένου να εκτεθούν στο Μουσείο των Φυλακών.

Παράλληλα η Διεύθυνση Εκτέλεσης Έργων Μουσείων εγκατέστησε τον εργολάβο για τις εργασίες αποκατάστασης και διαμόρφωσης του συγκροτήματος σε Διαχρονικό Μουσείο, όπου στην πρώτη φάση αφορούν στο αριστερό τμήμα του Καποδιστριακού κτιρίου. Ωστόσο, η απρόσκοπτη πορεία των εργασιών είναι αβέβαιη, αφού στο ίδιο συγκρότημα έχουν βρει στέγη: το Ελληνικό Κέντρο Περίθαλψης Αγριων Ζώων, οι Φίλοι Αδέσποτων Ζώων, η Αστυνομία, ο Σύλλογος Συνταξιούχων του ΙΚΑ, ένας θίασος, ένα κουκλοθέατρο και ο δήμος, που οφείλει να φροντίσει για την ανεύρεση κτιρίων που θα στεγάσουν τους παραπάνω. Ο δήμος καθυστερεί και αυτή τη στιγμή προοπτική μεταστέγασης υπάρχει μόνο για το Ελληνικό Κέντρο Περίθαλψης Αγριων Ζώων σε κτίριο που ανεγείρεται με χρηματοδότηση της νομαρχίας, αλλά επίσης καθυστερεί. Αν και το Κέντρο προσφέρει ανεκτίμητες υπηρεσίες στη φροντίδα και περίθαλψη σπάνιων ειδών ζώων, κάτοικοι της περιοχής, στην οποία πρόκειται να μεταφερθεί, προσέφυγαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας διότι θεωρούν την παρουσία του υποβάθμιση του οικισμού! Σήμερα τα ζώα μένουν στα κελιά και σε κτίρια που πρόκειται να γίνουν εργασίες.

Στο συγκρότημα που πριν από ενάμισι αιώνα στεγάστηκε το πρώτο αρχαιολογικό μουσείο της χώρας θα φιλοξενηθεί πάλι ένα μουσείο, αλλά και ένα μουσείο της σύγχρονης ματωμένης ιστορίας της Ελλάδας. Οι εργασίες που θα γίνουν είναι βέβαιο πως θα φέρουν στο φως κι άλλες μαρτυρίες αυτών των χρόνων, αποτυπωμένες με ονόματα και ημερομηνίες. Μένει όλα αυτά να αποτελέσουν όχι μόνο εκθεσιακό και αρχειακό υλικό, αλλά ιστορικό υλικό, που πρέπει να καταγραφεί, να αξιολογηθεί και να μελετηθεί ως τεκμηρίωση της ιστορίας αυτού του κτιρίου.

Δήμητρα ΜΥΡΙΛΛΑ



Super User (/index.php/eat-esa/2015-05-20-22-52-45/itemlist/user/904-superuser)

There are many variations of passages of Lorem Ipsum available, but the majority have suffered alteration in some form, by injected humour, or randomised words which don't look even slightly believable

Website: www.sfea.gr/new (<http://www.sfea.gr/new>) **Email:** info@all4web.gr
[\(mailto:info@all4web.gr\)](mailto:info@all4web.gr)

ΤΕΛΕΥΤΑΪΑ ΆΡΘΡΑ ΑΠΌ SUPER USER

- Ψήφισμα του ΔΣ του ΣΦΕΑ 1967 για τις εξελίξεις στην Γυάρο (/index.php/2015-04-20-05-17-52/2015-

- Ψήφισμα του ΔΣ του ΣΦΕΑ 1967 για την πανελλαδική απεργία 4/2/2016 (/index.php/2015-04-20-05-17-52/2015-04-20-05-56-50/item/354-psifisma-tou-ds-tou-sfea-1967-gia-tin-panelladiki-apergia-4-2-2016)
- Κεντρική Ομιλία του Προέδρου της Συντονιστικής Επιτροπής Εορτασμού της 41ης Επετείου του Πολυτεχνείου και Προέδρου του «ΣΦΕΑ 1967-1974» Νίκου Τριανταφύλλου , στο Πολυτεχνείο (/index.php/2015-04-20-05-17-52/events/item/349-kentriki-omilia-tou-proedrou-tis-syntonistikis-epitropis-eortasmoy-tis-41is-epeteiou-tou-polytexneiou-kai-proedrou-tou-sfea-1967-1974-nikou-triantafyllou-sto-polytexneio)
- ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΔΣ & ΔΙΕΥΘ. ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΕΛΤΑ κ. ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΑΧΡΟΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ «ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΔΙΚΤΑΤΟΡΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ» (/index.php/2015-04-20-05-17-52/events/item/347-xairetismos-proedrou-ds-dieft-symvoulou-elta-k-kosti-melaxroinou-stin-parousiasi-tis-anamnistikis-seiras-grammatosimon-morfes-tou-antidiktatorikou-agona)
- Σε κλίμα συγκίνησης πραγματοποιήθηκε η παρουσίαση της Αναμνηστικής Σειράς Γραμματοσήμων «Μορφές του Αντιδικτατορικού Αγώνα» (/index.php/2015-04-20-05-17-52/events/item/346-se-klima-sygkinisis-pragmatopoiithike-i-parousiasi-tis-anamnistikis-seiras-grammatosimon-morfes-tou-antidiktatorikoy-agona)

Επιστροφή επάνω (/index.php/eat-esa/2015-05-20-22-50-21/item/339-fylakes-aignas-kapodistriako-orfanotrofeio#startOfPageId339)

ΠΡΩΤΟΣΕΛΙΔΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

RESOURCE

Add new Article (</index.php/add-new-article>)

CONNECT

 Facebook

 Twitter

 Rss

 Youtube

 Google

 Pinterest

Copyright © 2017 ΣΦΕΑ - Σύνδεσμος Φυλακισθέντων & Εξορισθέντων Αντιστασιακών . Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Σχεδιασμός - Ανάπτυξη All4web (<http://www.all4web.gr>).

Προστασία προσωπικών δεδομένων

Όροι χρήσης